Postexilische profeten
(7) Maleachi 1-4

Driebergen, 5 maart 2019

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Mal. 1-4

Verkiezing van Israël; onheilige offerdienst; onheilige priesterdienst; onheilige huwelijken; komst van Gods bode; oproep tot bekering; de dag des Heren

Onderverdeeld:

I. Algemene inleiding & Ml 1:1–2:16 (1e les)

II. Ml 2:17 – 4:6 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Inleiding tot Maleachi

Auteur: onbekend; is Maleachi een pseudoniem? Vgl. 3:1
mal'achi, 'mijn bode'; Talmoed: = Ezra? of Mordechai?

Tijd: mogelijk vóór de komst van Ezra (458 v.C.) & Nehemia (444 v.C.), maar een tijd ná Hg & Zc: verval van de tempeldienst & innerlijk geestelijk leven

Ml legt de basis voor de latere rituele én innerlijke hervormingen én waarschuwt voor Gods naderende oordeel: de 'dag de Heren'

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 1:1-3a

I. 1:1-5 Gods liefde voor Israël

1:1 ‘Last/Godsspraak’: vgl. Zc 9:1; 12:1

1:2 begint met Gods liefde, gevolgd door tegenvraag van het volk: ‘waaruit blijkt dat?’ (boek sterk dialogisch!)

Vs2b,3 géén eeuwige verkiezing/verwerping, maar Israëls & Edoms gedrag in 1400 jaar (vgl. Rm 9:13): Israël in Ml vermaand; toch altijd bij hen een hang naar God (ook bij Jakob!); bij Esau/Edom onverschilligheid én leedvermaak (Ob; Ps 137:7)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 1:3b-5

Vs3b Edom prijsgegeven aan de Babyloniërs, later aan de Arabische Nabateeërs (daardoor gedwongen dicht tegen Israël aan te kruipen: 'Idumea' in zuidelijk Juda)

Vs4 géén herstel voor Edom; zijn ondergang staat vast: 'eeuwige toorn' (vgl. Ob:10,18) (wat redding van *enkelingen* nooit uitsluit! vgl. Rachab)

Vs5 eindlofzang: JHWH is groot, niet alleen in Israël, maar ook daarbuiten [tot de einden der aarde]

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 1:6v.

II. vs6–14 wantoestanden in de offerdienst

Vs6 God is Vader & Heer van zijn volk, maar niet als zodanig bemind & geëerbiedigd (onnatuurlijk!)

[‘mijn naam’: 6x! 1:11,14; 2:5; 3:16; 4:2]

Vs6b,7 dialoog (levendige stijl): jullie onteren Mij door minderwaardige offers (vgl. Dt 17:1)

‘Tafel des Heren’ = altaar (Ez 41:22; 44:16; met daarop ‘spijze’: vs7; Lv 3) >> 1Ko 10:21 gemeenschapsmaal

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 1:8-11

Vs8 ‘dat doe je ook niet met je landvoogd’ (*pechah*, Perzische gouverneur)

Vs9 ironisch of concrete aansporing?

Vs10 ‘doe de deur maar dicht achter heel die onwaardige tempeldienst!’ Offers hebben voor God alleen waarde als ze met de juiste intentie gebeuren (1Sm 15:22)

Vs11 (a) *toekomst:* Messiaanse rijk, (b) *heden:* alle goedbedoelde dienst onder de heidenen (vgl. Rm 2:6-10!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 1:12-14

Vs12 tegenw. toestand: minderwaardige offerdienst

Vs13v dialoog! ‘wat een moeizame last is deze dienst!’ > brengen minderwaardige offers

God zoekt niet het ritueel, maar het hart (vgl. vandaag: alle ‘godsdienst’, gebed, lofprijzing)

Vs14b miskenning van Gods grootheid: als Hij onder de volken geprezen wordt, hoeveel te meer zou dat dan moeten gebeuren door zijn eigen volk!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 2:1-3

III. 2:1-9 wantoestanden onder de priesters

Vs1v opdracht: Priesters, gedraag je je ambt waardig! Anders volgt er vervloeking over je 'zegeningen'

Eigenlijk *is* die vloek er al…

Vs3 bedreigen van 'zaad' = (a) 'nageslacht' OF (b) plant-aardig zaad, zodat er geen oogst komt

De mest van de offerdieren zou op hun gezicht gespreid worden > naar de mestvaalt gesleept

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 2:4-7

2:4 het ‘verbond met Levi’ = met Pinehas & zijn nage-slacht (Nm 25:11-13); wederzijds: God zegent & de priesters dienen; echte priesters (vgl. Dt 33:9v.):

1) vrezen Gods naam (vs5b)
2) onderwijzen de Torah in waarachtigheid (vs6a)
3) wandelen in vrede en oprechtheid (vs6b)
4) brengen velen van een zondige weg terug (vs6c)
5) de priester is een bode (*mal’ach*) van JHWH (vs7)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 2:8v.

Vgl. priesters in de Gemeente (= elke gelovige die *praktisch* vertrouwd is gemaakt met het heiligdom & met aanbidding): 1Pt 2:5-8; Hb 10:19-22; 13:14; Op 1:6; 5:10

Vs8 het ideaal nu vergeleken met de realiteit in Israël: afwijking van 'de weg', vals onderricht van de Torah, zonden onder het volk bevorderd (vgl. Hofni & Pinehas)

Vs8v. 'Jullie verachten Mij, Ik veracht jullie' (Kimchi)

Hoe groter verantwoordelijkheid, hoe dieper val (Lv 10:3)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 2:10v.

IV. vs10-16 huwelijksmisstanden:

(a) vs10-12: trouwen met heidense vrouwen

Vs10v. ‘allen’ = Israël (niet alle mensen): God is hun Vader (Dt 32:6; Js 63:16; 64:8), *dus* zijn zij broeders & zusters, *dus* trouw aan elkaar zijn! Vgl. Gl 6:10

De niet-joodse vrouw is dochter van een ‘vreemde God’, niet van dé Vader (vgl. Ea 9v.; Ne 13) (Nm 21:29 ook de valse goden hebben hun kinderen!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 2:12-14

Vs12 door God ‘uitgeroeid’, zelfs offeraars!

‘wie waakt & wie antwoordt’: onhelder; ‘wie hij ook zij’

(b) vs13-16: wegzenden van joodse vrouwen

Vs13 nóg een misstap: je bent bedroefd omdat God je offers niet aanneemt, maar dat is je eigen schuld

Vs14a antwoord (Rasji): ‘Je hébt al joodse vrouw & nu neem je goi-vrouw in huis, maakt haar tot hoofdvrouw!’
N.B. ontrouw aan de ‘vrouw van je jeugd’ c.q. ‘verbond’!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 2:14,15a

N.B. verschil met de Torah: daar speelt de vrouw geen rol; overspel is zonde tegen haar mán; zíj doet er niet toe

Maar in Ml 2 doet ze ertoe: zo *doe* je niet tegenover haar!

Vs15a volkomen onduidelijk: (a) niet één doet zo die voldoende geest (verstand) bezit, (b) maakte Eén hen niet & het overblijfsel van de Geest was van Hem? (c) Rasji, Kimchi: ‘Deed die ene [Abraham] dat ook niet door met Hagar te trouwen?’ ‘Ja, maar hij had een uitnemende geest: hij zocht een goddelijk nageslacht!’

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 2:15b,16

Vs15b ‘laat je niet door hartstocht leiden, maar door god-delijke beginselen!’

Vs16 God háát het ‘wegzenden’, ook al staat Hij het soms toe (Dt 24:1-4) (het protestantisme heeft vaak veel te ge-makkelijk over echtscheiding gedacht)

Mt 19; Mk 10; 1Ko 7: je mag nóóit scheiden; je mag hoog-stens bewilligen in scheiding (maar dan niet hertrouwen)

Vs16b wegzenden is een vorm van geweld! Einde 1e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 2:17

V. 2:17–3:5 De dag des oordeels nadert!

Vs17 Dialoog: ‘Jullie hebben God vermoeid!’

‘Hoe dan?’

‘Door jullie vreselijke opvatting over Gods *recht*: “God houdt van de goddelozen & neemt het voor ze op!”’

Een van de bijbelse & menselijke oerproblemen!! (vgl. Ps 73; Jr 12:1-6; Jb 21; Es): een directe tegenover een indirecte regering van God!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 3:1

3:1a Gods antwoord: ‘Ik stuur mijn bode (*mal’achi*)’, d.i. Elia (4:5) = Johannes de Doper (Mt11:10; 17:10-13): weg-bereider voor de Heer (*Adon*) *die u zoekt* [Rasji: = ‘God van het recht’, 2:17; Kimchi: = Messias! vgl. 4:2]

3:1b *mal’ach* (bode/engel) van het verbond: (a) weer de Messias (Engel van JHWH)? of (b) Elia/Johannes?

‘Verbond’: H/hij komt het verbond bevestigen door oor-deel én verlossing

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 3:2

‘Zie, Hij komt!’ > vs2: ‘Maar wie kan dat verdragen?’

Drie soort mensen:

(a) Schone godvrezenden (geen loutering nodig) (zijn die er!?) (vgl. wij *allen* voor Jesjoea’s rechterstoel: 2Ko 5:10)

(b) Vuile godvrezenden: zij die gelouterd uit het vuur van de edelsmid & schoon uit de zeep van de blekers komen [wel vuil, maar een goed binnenste!]

(c) Goddelozen: komen om in het vuur

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 3:3-5

Vs3 allereerst de priesters: gereinigd voor de offerdienst

Vs4 alleen zo zal de offerdienst God weer aangenaam zijn (net als vroeger, vooral onder de Eerste Tempel: goed ritueel én goede gezindheid!)

Vs5 oordeel over de goddelozen: tovenaars, overspelers, meinedigen, oneerlijke werkgevers (Dt 24:14v.), oneerlijke rechtspraak (weduwe, wees & vreemdeling; God is hun Vader: Ps 68:6v.); alg.: *niet-godvrezend = goddeloos*

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 3:6,7a

VI. vs6-12 Oproep tot bekering > zegen

Vs6 ‘Ik heb jullie nooit bovenmate gekastijd’ (liefde!)

Vs7 ‘Jullie zijn *altijd* al afgeweken! *Keer terug tot Mij > Ik keer terug tot jullie!’* (vgl. Zc 1:3)

Omgekeerde van Jr 31:18; Kl 5:21 (‘Bekeer mij, dan zal Ik bekeerd zijn’)! Wat is eerst!?

Oók een bijbels & menselijk oerprobleem: Gods werk < > menselijke verantwoordelijkheid

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 3:7b,8

Dialoog:

‘In welke zin moeten wij terugkeren?’

[vs8] ‘Jullie hebben Mij beroofd!’

‘Hoezo!? In welke zin!?’

‘In wat jullie Mij onthouden (de tienden e.d.)’ (Nm 18:21)

Contrast: Mt 23:23 (minutieus tienden afstaan!)

Wat is erger: onverschilligheid of huichelarij (godsdienstig ritualisme?

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 3:9-12

Vs9 vloek: droogte, sprinkhanen – maar het hielp niets

Vs10 test: ‘breng de hele tiende in het voorraadhuis [Ne 10:38; 12:44; 13:5,12] & let eens op de gevolgen: Ik ga jullie weer zegenen!’

‘Vensters van de hemel’: vgl. Gn 7:11; 2Kn 7:2

Vs11 sprinkhanen verdreven (die de oogst bederven)

Vs12 uiteindelijk pas vervuld in het Messiaanse rijk (‘alle volken prijzen u’): *directe* regering van God

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 3:13-15

VII. 3:13–4:6 Rechtvaardigen vs. goddelozen

Vs13 ‘Jullie spreken té grote (uitdagende) woorden tegen God’ – ‘Hoezo!?’

Vs14 ‘Jullie zeggen: “God dienen & vasten hebben geen nut [vgl. 2Tm 3:5 uitwendige godsdienst]…

Vs15 …de goddelozen overkomt niets”’ (Ps 73; Jr 12) > ‘de Godsregering stelt niets voor’ (indirecte regering)

N.B. verschil huichelaars (2Tm 3:5) & aperte goddelozen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 3:16

Vs16 het overblijfsel/de getrouwen/de ‘godvrezenden’; zo 4x (vgl. 1:6; 2:5; 4:2); weinigen: ‘man & naaste’

Zij zijn niet vergeten! > ‘gedenkboek’: Ex 32:32; Es 6:1v.; Ps 69:29; 139:16; Js 4:3; Ez 13:9; Op 20:12

Vgl. de weinige getrouwen in Lk 1+2

‘Zijn Naam eren’ > Talmoed: ‘2 of 3: daar is de Sjechinah in hun midden’ > Jesjoea: Mt 18:20 ‘2 of 3, daar ben *Ik* in het midden’! Geldt voor alle tijden van Gods volk

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 3:17v.

Vs17 God neemt hen tot zijn *segoellah*, 'eigendom, persoonlijke schat' (vgl. Ex 19:5; Dt 7:6)

'De dag die Ik zal bereiden' = dag van wederkomst & Messiaanse rijk (4:1,3; Ps 118:24)

'Zoon sparen': vgl. vs14-16 ware & valse zonen; vgl. Sp 3:11v.; Hb 12:4-11 (Jesjoea: *niet* gespaard, Rm 8:32!)

Vs18 hele volk/wereld zal *in het oordeel* het verschil tussen rechtvaardigen & goddelozen zien

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 4:1v. (NBV: 3:19v.)

4:1 ‘Dag’ des oordeels (3:18) = dag van de wederkomst: de goddelozen zullen verteren als aangestoken stoppels

Vs2 Overblijfsel: ‘die zijn Naam vrezen’ (1:6; 2:5; 3:16)

Voor hen gaat de ‘Zon der gerechtigheid’ op: vgl.

- beeldspraak: Gn 1:14-18; Ps 19:5-7; Jk 2:11
- voorzegging: 2Sm 23:4
- voorlopige vervulling: Mt 17:2; Hd 26:13; Op 1:16

Brengt *gerechtigheid* aan goddelozen & godvrezenden

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 4:2b,3

Vs2b Talmoed: de zonnegloed verteert resp. verwarmt/verkwikt/*geneest* (zoals kuikens beschermd worden onder de moedervleugels) > ze zullen uitgelaten zijn als kalveren uit de stal in de lente

Vs3 Godvrezenden worden betrokken in het oordeel over de goddelozen (unieke uitspraak!):

- oorlog: Js 11; Zc 12 (Ex 17)
- rechtspraak: Rm 16:20; 1Ko 6:2v.

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 4:4

Vs4 OT profetische bediening eindigt met Mozes & Elia: waren met Jesjoea op de berg (Mt 17 enz.); vgl. ook de 2 getuigen in Op 11 (lijken op Mozes & Elia)

Laatste profeet: ‘geen nieuwigheid: *terug* naar de Torah, die op de Horeb (Sinaï) gegeven was’

Vgl. de laatste boodschap van Paulus (Hd 20:32), Petrus (2Pt 3:1v.), Johannes (1Jh 1:1-4): *terug* naar het apostolische Woord! (= NT én Christus)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 4:5

Vs5 in de eindtijd ‘Elia’ tot het volk gezonden om de weg voor de Messias te bereiden (vgl. 3:1)

Vlak vóór de ‘dag des Heren’ (= wederkomst & vrederijk)

D.i. Johannes de Doper (‘in de geest & de kracht van Elia’, Lk 1:17) *als* het volk hem had aangenomen (Mt 11:14; 17:10-13) >> Jh 1:21 ‘ik ben het niet’

Daarom nog een Elia-gestalte in de eindtijd: Op 11? (identiteit niet nader aan te geven)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Maleachi 4:6

Vs6 ‘Elia’ brengt opwekking, waarvan slechts één aspect genoemd: harten van de vaders geneigd tot de kinderen & omgekeerd (vgl. ‘Elia’ in Mk 9, tussen verheerlijking op de berg & maanzieke knaap! ideale resp. niet-ideale vader-zoonrelatie (‘stomme & dove geest’)

Voor hen bij wie dat mislukt: de ‘ban’ (verwoesting)

P.S. In joodse handschriften vs5 herhaald (ook in Js, Kl & Pr), want een boek mag niet negatief eindigen!

Einde 2e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019